

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD**

DOM
2016-09-21
Meddelad i Karlstad

Mål nr
3079-16

SÖKANDE

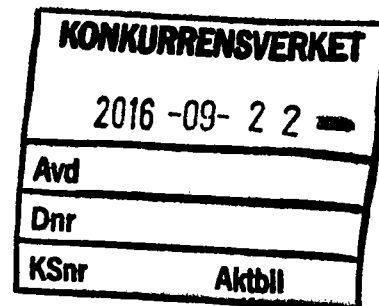
Astar AB, 556614-8093
Järnvägsallén 24
903 28 Umeå

MOTPART

Allévux
Sydnärkes utbildningsförbund
694 80 Hallsberg

SAKEN

Offentlig upphandling, LOU

AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts på så sätt att de oklarheter som förvaltningsrätten redovisat i målet har klarats ut.

Dok.Id 165495

Postadress
Box 568
651 12 Karlstad

Besöksadress
Rådhuset, Stora
torget

Telefon
054-14 85 00
E-post: forvaltningsrattenikarlstad@dom.se
www.forvaltningsrattenikarlstad.domstol.se

Telefax
054-14 85 30

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Sydnärkes utbildningsförbund genomför en offentlig upphandling av utbildningsanordnare för SFI-utbildning. Vid anbudstidens utgång hade tre anbud kommit in, varav ett inte utvärderats. Utifrån de övriga två från Astar AB och Alea Kompetenshöjning AB (Alea) har utbildningsförbundet antagit Alea som leverantör såsom det ekonomiskt mest förmånliga anbudet vilket utgjort tilldelningsgrund.

PARTERNAS TALAN

Astar AB (Astar) ansöker om överprövning och yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har vidtagits genom en ny utvärdering i vilken Alea tilldelas noll poäng för två av i anbudet angivna referenser (Tony Ivarsson, Yrkesakademin och Staffan Ström, Nacka kommun). Till stöd för sin talan anför Astar i huvudsak följande.

Enligt förfrågningsunderlaget AUB.5 sker anbudsprövning i två steg:

1. prövning av anbudsgivare enligt AUB.51-512,
2. prövning av anbud – utvärdering enligt AUB.52.

Steg 2 i anbudsprövningen, utvärdering, består av betygsättning på en skala 1-5 av anbudsgivarens:

1. Kompetens och erfarenhet, vilket omfattar anbudsgivarens erbjudna lärare
2. Referenser, vilket omfattar referenspersoner för anbudsgivaren
3. Presentation (muntligen på plats i Hallsberg)

Enligt fråga ställd per e-post den 21 april 2016 om huruvida referenserna ska avse personliga referenser eller referensuppdrag som anbudsgivaren som företag har utfört, svarade Allévux att de "avser referensuppdrag som anbudsgivare har utfört." Den enda tolkningen som kan göras av förfrågningsunderlaget och detta svar är att med "anbudsgivare" avses det anbudsgivande företaget. Även Alea verkar förstå detta då bolaget i sitt anbud anger

som rubrik "Anbudsgivarens referenser". Av Aleas angivna referensuppdrag är dock endast ett utfört av Alea som företag, nämligen referens 1 (Hallsbergs kommun). Övriga uppdrag som Alea hänvisar till har inte utförts av Alea. Uppdragen för Västerås stad och Uppsala kommun har istället utförts av Astar AB. De startdatum som anges (den 1 februari 2013 för Västerås och den 1 augusti 2013 för Uppsala) sammanfaller dels med Astars avtals-tider för aktuella kommuner, dels med Helena Gunnarssons anställningstid hos Astar. Aleas VD Helena Gunnarsson har alltså som tidigare anställd på Astar samt genom ett personligt avtal med Astar efter sin anställningstid förvisso varit inblandad i uppdragen men det är inte erfarenheten hos en person hos anbudsgivaren som efterfrågas utan erfarenheten hos anbudsgivaren som företag. Annars skulle annat ha framgått av förfrågningsunderlaget eller av frågor och svar. Alea som företag har inte haft någon del i uppdragen i Västerås och Uppsala. Den kontakt som Helena Gunnarsson har haft med beställarna för uppdragen har alltid varit för Astars räkning. Vidare har som referensperson angetts Tony Ivarsson från Yrkesakademin. Yrkesakademin är dock precis som Alea ett utbildningsföretag och kan inte anses företräda beställarna av uppdragen, som är Västerås stad och Uppsala kommun. Det ska tilläggas att Tony Ivarsson aldrig har arbetat på vare sig Västerås stad eller Uppsala kommun och Astar ställer sig mycket frågande till den insikt han skulle kunna ha i de åberopade referensuppdragen. Det är helt orimligt att han ska kunna betygsätta exempelvis anbudsgivarens (dvs. Aleas) samarbetsförmåga med beställaren för uppdragen. Tony Ivarsson kan som tidigare kollega till Helena Gunnarsson på Astar säkert intyga kompetensen och samarbetsförmågan hos Helena Gunnarsson som person, vilket också är vad han har gjort, men det är inte det som har efterfrågats. Tony Ivarsson saknar alltså helt relevans för de angivna referensuppdragen. Vem som har utfört det angivna uppdraget i Nacka är oklart. I vart fall är det inte Alea, som inte har eller har haft avtal med Nacka kommun. Det ska även nämnas att Alea är grundat 2014 och rimligen inte kan ha utfört uppdrag mellan 2009-2015 vilket det angivna referensuppdraget ger sken av. Astars

teori är att Alea avser en kombination av det uppdrag som Academedia Eductus AB, där Helena Gunnarsson varit anställd mellan 2005-2013, har haft för Nacka kommun och det uppdrag inom kommunal vuxenutbildning som Helena Gunnarsson arbetat med på Astar mellan 2013-2015. Det framgår även av referensblanketten från Staffan Ström, Nacka kommun, att han har utvärderat Helena Gunnarsson, inte Alea. Alea bedriver inte heller detta uppdrag och Staffan Ström har därigenom bara kunnat bedöma Helena Gunnarsson som person.

Totalt lämnade tre anbudsgivare anbud. Utöver Alea och Astar även LAVI Gruppen AB ("LAVI"). LAVI klarade inte prövningen enligt AUB.51-512. Astar klarade prövningen och tilldelades 20 poäng av 25 möjliga och kom således på andra plats i upphandlingen. Om Alea hade fått noll poäng för två av sina referenser hade Alea fått totalt 15 poäng vilket skulle innebära att Astars anbud i stället skulle ha antagits. Astar har därigenom lidit skada eller riskerar att lida skada av den felaktiga utvärderingen och beslutet att anta Alea som leverantör.

Sydnärkes utbildningsförbund bestrider bifall till Astars ansökan och anför i huvudsak följande. Studieförbundets anbudsinfordran ger möjligheter för nya företag som är utbildningsanordnare av SFI-utbildning att lämna anbud, se punkt AUB.51 Ekonomisk ställning. Det blir därför en naturlig konsekvens att anbudsgivaren inte kan ha referenser fullt ut som utbildningsanordnare av SFI-utbildning. Utbildningsförbundet har således accepterat att Alea har lämnat referenser till personer som har kännedom om anbudsgivarens verksamhetsansvarig i tidigare anställning. Anbudsgivarens verksamhetsansvarig är den som sätter sin prägel på hur organisationen kan sköta sitt uppdrag som utbildningsanordnare av SFI-utbildning. Utbildningsförbundets bedömning styrks också av hur företaget vid sin muntliga presentation redovisade sitt sätt att jobba med goda rutiner för att uppfylla utbildningens mål och syfte. Förbundets slutsats av detta är att anbudsgivarens referenser är relevanta för anbudsgivaren Alea.

SKÄL FÖR AVGÖRANDET

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, eller någon annan bestämmelse i denna lag, och detta har medfört att en leverantör lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt nämnda bestämmelse i 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I förfrågningsunderlaget AUB.52, Värderingsgrunder vid utvärdering av anbud, anges bland annat följande.

2. Referenser

Angivna referenspersoner (3 st) kommer att bli kontaktade i den ordning som anges i anbudet. Referenstagningen kommer i första hand att ske under veckorna 24-26. Referenstagningen kommer att ske skriftligt.

Anbudsgivare ska ha vidtalat referenterna före anbudslämnandet om att referenten kommer att kontaktas av den som prövar anbudet. Det är därför viktigt att anbudsgivaren i förväg säkerställer att kontaktuppgifterna till referenterna är riktiga och att referenterna accepterar att lämna efterfrågade uppgifter. Om referenspersonerna inte är anträffbara vid första försöket görs ytterligare två försök. Kan inte kontakt etableras eller referent av olika skäl inte kan eller vill ge omdöme kommer 0 poäng att ges.

Utvärderingen av kriteriet kommer att ske genom att referenspersonerna blir ombedda att bedöma följande underkriterier:

1. Pedagogisk förmåga
2. Samarbetsförmåga med beställaren

3. Kvalitet på utfört arbete

4. Kompetens

5 poäng per referent, vilket följaktligen ger max poäng på 15 poäng. Varje kriterium bedöms var för sig med poängskalan 0-5 enligt "Bedömning av kriterieuppfyllelse" ovan. Summan av poängen delas med antalet kriterier (4 st.) och avrundas till närmaste heltal.

Av frågor och svar under anbudstiden framgår att följande fråga har ställts den 21 april 2016. "På sid 9 i förfrågningsunderlaget Under punkt 2, Referenser, och punkt 3, Presentation, talas också om tre referenser. Fråga: Avses de personliga referenserna för lärarna från punkt 1, eller avses här referensuppdrag som anbudsgivaren som företag har utfört? Det kan, men behöver inte, vara samma sak dvs. en presenterad lärare kan ha utfört uppdrag inom sfi i en anställning för ett annat företag än anbudsgivaren." I svaret anger Sydnärkes utbildningsförbund följande: "Avser referensuppdrag som anbudsgivare har utfört."

Förvaltningsrättens bedömning

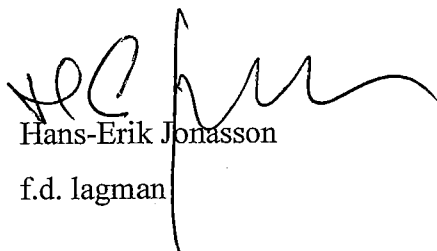
En huvudfråga i målet är hur kravet på referenser ska tolkas och betydelsen av det under anbudstiden avgivna svaret om att referenserna ska avse uppdrag som anbudsgivaren utfört. Enligt förvaltningsrättens mening framgår det inte av lydelsen i AUB.52 punkt 2 om referenser att kravet har den begränsningen som utbildningsförbundet anger i svaret på frågan som ställts den 21 april 2016. Svaret överensstämmer inte heller med AUB.51, Ekonomisk ställning, varav framgår att nystartade företag kan komma ifråga för uppdraget. Det kan även anses oförenligt med principerna om likabehandling och transparens att ett nystartat företag skulle diskvalificeras från upphandlingen till följd av ett i så fall otydligt krav på referenser liksom att eventuellt krav på tidigare uppdrag för anbudsgivaren i sig skulle kunna anses som oproportionerligt. Svaret har emellertid lämnats av utbildnings-

förbundet under anbudstiden och det är svårt att bedöma vad det kan ha haft för betydelse att svaret lämnats på det sätt som skett.

Det är också oklart vad de av Alea angivna referenterna kan lämna för referenser avseende bolagets eller Helena Gunnarssons utförande av referensuppdragen och om eventuella ofullständigheter i referenser, avseende exempelvis samarbetsförmåga med beställaren, bör medföra lägre poäng till följd av detta. Eventuell lägre poäng för Alea i detta avseende skulle även kunna medföra att Astar lider eller kan komma att lida skada då Astar annars eventuellt skulle ha antagits som leverantör.

Med hänvisning till vad som anförts finner förvaltningsrätten att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse har gjorts på så sätt att de oklarheter som förvaltningsrätten nu redovisat har klarats ut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B, LOU).

Hans-Erik Jonasson
f.d. lagman

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.